VIIKON VAIHDE

PASSIPAIKALLA

VMP-ministerimme

Ulkomaankauppaministeri **Alexander Stubb** (kok.) viihtyy silminnähden huonosti tehtävässään. Eduskunnassa pistäytyy vain kalpea varjo siitä loistavasta ulkoministeristä, jonka media nosti häikäisevään kirkkauteen.

Sydämen kyllyydestä suu puhuu, ja Stubbin kuuluisa VMP-möläytys (*ittu mitä *askaa) Pohjoismaiden neuvoston kokouksessa tuli varmaan sydämen pohjasta. Kaikkien pohjoismaiden parlamenteissa käyty keskustelu rajaesteiden poistamisesta tuntui täällä pakkopullalta. Ministeri ilmoitti, että työtä rajaesteiden poistamiseksi tulee määrätietoisesti jatkaa. Sitten ministeri poistui täysistunnosta VMP-hengessä toiseen tilaisuuteen, jossa häntä odotti kuulemma sata kuulijaa.

Valtakunnalliselle puolueelle on tärkeintä, että puoluetoimisto sijaitsee mahdollisimman selkeän yhteyden päässä Helsingin rautatieasemasta.

Konkretian äärilaitaa rajaesteistä edusti PN:n Suomen valtuuskunnan vetäjä **Simo Rundgren** (kesk.). Yhteydestä Jäämerelle on sovittava joko Norjan tai Venäjän kanssa. Muuten Suomen Lapin mineraalivarat jäävät hyödyntämättä.

Kolarilainen Rundgren on ahvenanmaalaisen **Elisabeth Nauclerin** (r.) kanssa ainoa varsinaisista länsirajan maakunnista valittu kansanedustaja. Suoraan itärajalta on sentään kymmenkunta.

Vastausta vaille

Muutamiin kysymyksiin ministeri ehti vastata. **Reijo Hongisto** (ps.) ja **Raimo Piirainen** (sd.) kyselivät eläkkeiden kaksoisverotuksesta. Vuosien mittaan sitä on eduskunnassa perännyt moni muukin. Stubbin mukaan kyseessä on ”historiallisista syistä johtuva anomalia”.

Arto Satonen (kok.) ihmetteli kausityöntekijöiden 35 prosentin lähdeveroa. Se on säädetty ulkomaalaisten huippuasiantuntijoiden houkuttelemiseksi. Nyt se puree ukrainalaisiin marjanpoimijoihin ja matkailun sesonkityöläisiin.

Anne Kalmari (kesk.) kysyi, voitaisiinko pohjoisessa lähettää maito rajan estämättä Tanan meijeriin ja käyttää läheisiä ulkomaisia teurastamoita? Korkealentoinen ministeri ei ollut kuulevinaan näin maanläheistä kysymystä.

Herrasväki närkästyi

Helsingin herrasväki närkästyi sydänjuuriaan myöten, kun perussuomalaiset hankki puoluetoimistolleen tilat pääkaupungin arvoalueelta. Puoluetoimisto tulisi kuulemma sijoittaa lähemmäs kannattajakuntaa.

Valtakunnalliselle puolueelle on tärkeintä, että puoluetoimisto sijaitsee mahdollisimman selkeän yhteyden päässä Helsingin rautatieasemasta. Vennamolaiset kyllä kokeilivat kaikenlaista. Muistelen käyneeni SMP:n puoluetoimistossa Arabian vanhalla teollisuusalueellakin. Ympäristö ei ollut mieltä virkistävä.

Veteraanipoliitikko **Raimo Vistbacka** sai SMP:n konkurssista ikuisen vamman sieluunsa. Perussuomalaisten vanhanaisäntänä hän pelaa 120-prosenttisesti varman päälle. Puoluetoimistokin hankittiin säätiön nimiin.

Ratkaisua päivittelevät voivat tarkistaa muiden puolueiden tyyssijojen omistajat. Muistelen, että paheksumiskeskustelun käynnistäjä, Helsingin Sanomien **Unto Hämäläinen** työskenteli uutterasti säätiön omistamassa kokoomuksen puoluetoimistossa ennen kuin ryhtyi puoluepolitiikan yläpuolelta tarkkailevaksi toimittajaksi.

Jatkuva palkintosade

Kansliapäällikkö **Ritva Viljanen** (sd.) valittiin Helsingin apulaiskaupunginjohtajaksi. Vihreiden **Tuija Brax** jäi hopealle. Kyseessä on pääjohtajiin rinnastettava tärkeä virka. Siihen valitut kansanedustajat joutuvat jättämään eduskunnan.

Valinnassa on erikoista, että se tehtiin vuoden 2004 kunnallisvaalien voimasuhteiden perusteella, jolloin SDP oli vielä suuri. Viljanen istuu virassa ainakin vuoteen 2019.

Ritva Viljanen on se virkamies, joka junaili Suomeen onnettomat suurläänit. Tästä uroteosta sinipuna on palkinnut hänet ainakin neljästi. Ensin hänestä tuli väestörekisterikeskuksen ylijohtaja, sitten kahdesti sisäministeriön kansliapäällikkö.

Toisen nimityksen presidentti **Tarja Halonen** teki vastoin hallituksen ja esittelevän ministerin tahtoa. Surullisen nimityksen vuoksi muutettiin myöhemmin perustuslakia. Ritva Viljanen on jättänyt harvinaisen paljon jälkiä Suomen historiaan.

PEKKA ALAROTU

VIIKON VÄRSSY

Vankilaan lähti talousrikollinen pian koulii siellä umpirehellisestä murtovarkaasta konnan

JUHA AALTOILA

ANNA-KRISTIINA ÖRTENGREN/LEHTIKUVA

Vihreä liike alkoi radikaalina mutta on muuttunut sittemmin hallituskelpoiseksi. Kaikki eivät silti hyväksy puolueen määrittelemistä yleispuolueeksi.

Pelin paikka isoille, sanoo pienpuolueiden tutkija

Onko vihreät enää vaihtoehtopuolue?
Miksi RKP saa aina ministerisalkun?
Vieläkö vasemmistoliittoa tarvitaan?

Suomessa vallan valtikkaa ovat perinteisesti vaihdelleet kolme suurinta puoluetta. Niiden täytteeksi tai vaikeiden päätösten ”takuumiehiksi” hallitukseen on kelpuutettu pienempiä puolueita.

Nyt suuria on neljä, ja kahden kauppa on myös kahden korvapuusti.

Mutta miten on pienten laita?

Yliopistonlehtori ja puolueutkija **Rauli Mickelsson** Tampereen yliopistosta osaa vastata.

Otetaan aluksi nämä ruotsalaiset. RKP:tä on yleisesti pidetty kunnollisena asiainhoitajana, mutta puheenjohtaja **Stefan Wallinin** aikana sekin on alkanut näyttää ihan oikealta politiikkaa tekevältä kähmijäpuolueelta, jossa osataan ajaa paitsi ruotsinkielisten asioita myös omia etuja.

Viekö Wallin puoluettaan oppositioon?

”Siinä on pelin paikka”, Mickelsson myöntää.

”Keskusta ja kokoomus ovat pitäneet RKP:tä tärkeänä tasapainottavana voimana hallituksessa, mutta jos sen edustajaluku putoaa kymmenestä vaikkapa viiteen, ehkä sitä ei enää tarvita.”

Tutkija arvelee kuitenkin, ettei RKP kompastu yksittäisiin selkkauksiin, sillä se on vahva oman alueensa yleispuolue.

Tuulisuutta voi kyllä lisätä kiinnostuksen lisääntyminen ruotsinkielisiä säätiöitä kohtaan.

Jatkossa puolueen pääsy hallitukseen voi riippua entistäkin enemmän puheenjohtajasta. Ei ehkä olisi huono idea valita kesäkuussa Kokkolassa puheenjohtajaksi Wallinin vastakohta: vanhempi nainen.

Vihreys muuttui arkipäiväiseksi

Poliittisesti astetta jännittävämpi puolue on vihreät. Vihreät tuli suomalaiseen politiikkaan 1980-luvulla ympäristöarvojen, sukupuolten ja ihmisten tasa-arvon ja globaalisuuden teemoilla.

Mickelsson ei puhuisi protesti- vaan ”uuden politiikan” puolueesta.

Nyt vihreiden ajamista asioista on tullut arkipäivää. Onko vihreät menettänyt teränsä, vai yhteiskunta vihertynyt puolueesta huolimatta?

”Vaikea sanoa, tuliko ensin muna vai kana. Eiväthän hyvinvointiyhteiskuntaakaan rakentaneet yksin sosialidemokraatit, vaan mukana olivat myös kokoomus, keskusta, SKDL ja SKP”, Mickelsson sanoo.

”Kun uusi liike syntyy, se tuo esiin oman asialistansa ja muu yhteiskunta sitten katsoo, hyväksyykö se protestin.”

Nyt protestia on nähty perussuomalaisissa.

Yhteistä molemmille on tapa tulla politiikkaan. Ne eivät ole perinteisiä järjestöpuolueita, vaan media- ja verkostopuolueita.

Vihreistä tuli järjestöpuolue

Huomattavaa on, että kun muiden puolueiden järjestösidonnaisuus on heikentynyt, vihreilä se on vahvistunut.

”Siitä on tullut nopeasti järjestöpuolue, ja se on aika yllättävä tendenssi”, Mickelsson sanoo.

Tämä yhdistettynä verkostoihin ja nuoreen kannattajakuntaan saa tulevaisuuden näyttämään jopa valoisalta.

”Vihreiden kannatuksessa saattaa hyvinkin olla pitkäkestoisuutta. Vihreät voisi olla myös mainio kanava ihmisille rekrytoitua politiikkaan.”

Myös perussuomalaiset ovat menestyneet siksi, että he avasivat reilusti ovet politiikkaan pyrkiville ihmisille.

Perussuomalaisten jäsenmäärä on kasvanut kevään 2011 eduskuntavaaleista yli 6 000:een ja myös vihreiden usella tuhannella yli 8 000:een.

Historiallisesti kasvu on kuitenkin vaatimatonta.

”SMP sai 1960–1970 lukujen taitteessa 15 000 ja SDP 1960-luvun lakkoilujen jälkeen kymmeniä tuhansia jäseniä”, Mickelsson vertaa.

TEEMU LAUNIS/TAMPEREEN YLIOPISTO

Monipuoluejärjestelmässä on löydettävä liittolaisia ja osattava neuvotella, Rauli Mickelsson toteaa.

”Yleispuolue” ei miellytä kaikkia

Vihreä liike on niin uusi ilmiö, että sen perustajiin ja varhaisvaikuttajiin kuuluneet **Heidi Hautala**, **Pekka Sauri**, **Osmo Soininvaara** ja **Pekka Haavisto** ovat huipulla vieläkin.

Mutta uudet tuulet puhaltavat.

Entinen puheenjohtaja Soininvaara ja nykyinen **Ville Niinistö** määrittelivät hiljattain puolueensa ”yleispuolueeksi”.

Se tarkoittaa ympäristökantojen lieventämistä ja laajempaa vaihtoehtoa kokoomukselle ja perussuomalaisille.

Itsekin vihreiden vaaliehdokkaana ollut Mickelsson vastustaa määritelmää jyrkästi.

”Puolueen ja liikkeen ero on siinä, että puolue joutuu ottamaan kantaa kaikkeen, mutta liike voi pitää esillä vain yhtä aihetta. Tässä suhteessa vihreät ei ole yleispuolue”, Mickelsson toteaa.

Vihreissä saattaa tosiaan itää tyytymättömyyden siemeniä, sillä sen sisälle on nähty tarpeelliseksi perustaa sekä ekovihreiden että maaseutu- ja erävihreiden ryhmät.

Oliko vallan kamareihin meneminen siis virhe paitsi vihreyden myös vaihtoehtoisuuden kannalta?

Perussuomalaisethan päätti jättäytyä oppositioon.

”Se, että aina rähistään, on tapa toimia mutta ei pitkän päälle kovin uskottavaa”, Mickelsson toppuuttelee.

”On aika vaikeaa perustella, miksi ei olisi hallituksessa.”

Uusien liikkeiden johtajat eivät aina edes osaa tehdä politiikkaa muuten kuin protestoimalla, vaikka monipuoluejärjestelmässä pitäisi oppia neuvottelemaan ja löytämään liittolaisia.

Mihin liittää vasemmistoliitto?

Hallitukseen kuuluu vielä yksi pienpuolue, vasemmistoliitto. Miten sille käy, kun työväen asiat alkavat olla kunnossa?

Mickelsson uskoo, että vasemmistoliiton kannattajat muuttuvat. Riitaisessa SKDL:ssä mukana olleet hupenevat ja uusia tulee tilalle.

Vihreät ja vasemmistoliitto houkuttavat samankaltaisia ihmisiä ja jakavat samoja näkemyksiä. Olisiko aika jo kypsä sulauttaa vasemmistoliitto vihreisiin tai SDP:hen?

Periaateohjelmat puhuvat kyllä yhtenäisen vasemmiston puolesta, mutta puolueväen mukaan puolueiden perinteet estävät yhdistymisen. Nuorempia polvia perinteet eivät enää rasita.

Vasemmistoliitolle yhdistyminen vihreiden kanssa olisi helpompaa kuin SDP:n kanssa.

Kaiken kaikkiaan suomalainen puoluekenttä on aiempaa epävakaampi, eivätkä äänestäjät sitoudu puolueisiin. Liikkuvia äänestäjiä on kutsuttu demokratian ritareiksi: he äänestävät puolueita tekojen mukaan.

Kehitys ei välttämättä ole huono: kuka kaipaa maan jakautumista jyrkkiin luokkaleireihin?

Yksilökeskeisyys ja luokkarajojen rikkoutuminen heikensivät myös opposition, koska sitä tukeva ay-liike on heikentynyt.

Nykyisellä hallituksellakaan ei ole yhteistä aatepohjaa, pääministeri **Jyrki Katainen** (kok.) totesi taannoin.

”Tässä kuuden puolueen hallituksessa pitää ottaa kaikkien toiveet huomioon.”

Siinä on opposition kahdella puolueella tekemistä linjariitojen etsimisessä.

EIJA POUTANEN

Vihreiden kannatus

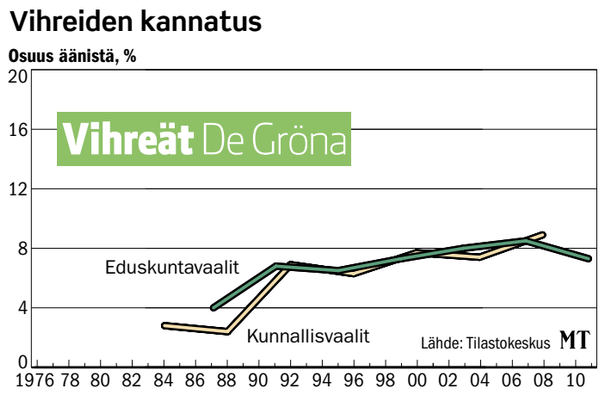

RKP:n kannatus

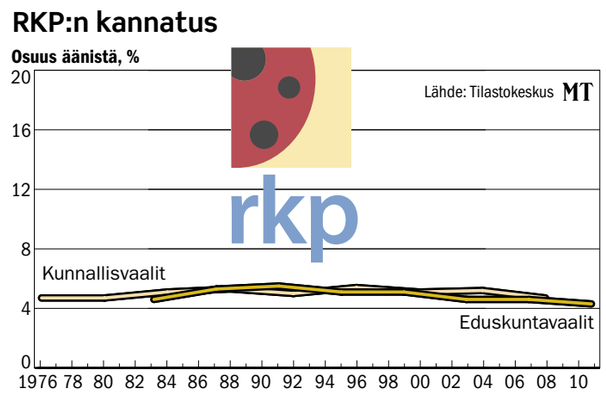
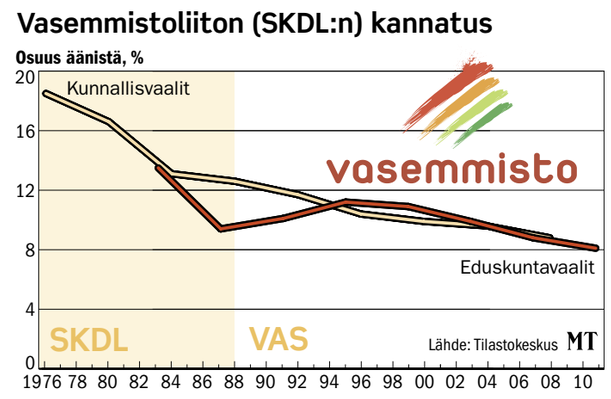
Vasemmistoliiton (SKDL:n) kannatus